

IR-RABA' SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (Ġenerali) IL-HIN: Siegħa u Nofs

Isem: _____

Klassi: _____

Din il-karta tal-eżami fiha ERBA' Taqsimiet (A, B, Ċ u D). L-istudenti jridu jwieġbu t-Taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull Taqsima jidhru bejn il-parentesi.

Taqsima A: Wieġeb fid-dettal il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin:

1. X'tifhem bil-frazi **soċjetà dinamika**? (5 marki)
 2. X'tifhem bil-kelma **kultura**? Semmi **ŻEWĠ** karatteristiċi tipiċi fil-kultura Maltija. (5 marki)
 3. X'nifhem meta ngħidu li Malta qed tiġi **sekularizzata**? (5 marki)
 4. Għaliex il-Kostituzzjoni ta' pajjiż titqies bħala l-**liġi suprema**? (5 marki)
 5. X'inhu s-**settur tal-manifattura**? Semmi **ŻEWĠ industriji** f'dan is-settur. (5 marki)
- 25 marka**

Taqsima B: Aqra sew din is-silta u wara wieġeb fid-dettal il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin:

Id-dinja ntlagt mill-agħar krizi ekonomika u finanzjarja. Pajjiżi differenti wieġbu għaliha b'modi differenti. Kien hemm pajjiżi li għollew t-taxxa fuq id-dhul (income tax), oħrajn ziedu l-VAT, oħrajn ziedu t-taxxa fuq il-proprjetà jew fuq in-negozju, filwaqt li oħrajn iffriżaw il-pagi jew ziedu l-età tal-pensjoni.

Malta wkoll hasset l-effetti ta' din il-krizi u, minkejja dawn l-isfidi l-pajjiż, bħal hafna oħrajn, baqa' jaħdem biex jekk jista' jkun jinholqu iżjed impjiegi. F'dawn iċ-ċirkostanzi l-investiment barrani u lokali kien x'aktarx l-ikbar opportunità li għen lil Malta biex ikun hemm aktar impjiegi. Barra skemi godda għall-fabbriki, għas-self employed u għat-turiżmu, sar sforz ikbar biex f'Malta jkun hemm aktar opportunitajiet ta' taħriġ għall-ħaddiema. L-ETC b'mod partikolari wkoll kellha rwol importanti biex tittaffa din is-sitwazzjoni f'Malta.

1. Għaliex taħseb li din is-silta tishaq fuq l-importanza tax-xogħol fid-dawl tar-riċessjoni ekonomika? (5 marki)
 2. Semmi **HAMES** problemi li jista' jġib il-qgħad għall-individwu u l-familja tiegħu. (5 marki)
 3. Il-qgħad iġib miegħu ukoll problemi ekonomiċi u soċjali fil-pajjiż. Ikteb dwar **HAMSA** minn dawn. (5 marki)
 4. Meta jkun hemm problema ta' riċessjoni kulhadd irid jgħin. Semmi **HAMES** dmirijiet li għandu l-ħaddiem fuq il-post tax-xogħol. (5 marki)
 5. X'inhu r-responsabbiltà ta' min iħaddem lejn il-ħaddiem? (5 marki)
 6. Fil-qasam tax-xogħol nitkellmu dwar l-imsieħba soċjali. Min huma dawn? (5 marki)
 7. Il-kooperattivi qed isaħħu l-idea ta' demokrazija fuq il-post tax-xogħol. Ikkummenta. (5 marki)
- 35 marka**

Taqsimat Ċ: Ikteb paragrafu ta' madwar 150 kelma dwar WIEHED minn dawn li ġejjin:

1. *Il-familja tal-lum inbidlet ħafna minn dik tal-imghoddi. Iddiskuti.*
2. *Il-kontroll soċjali ma jistax jinżamm mingħajr l-użu ta' sanzjonijiet. Ikkummenta.*
3. *Il-Maltin saru jagħtu aktar importanza lejn l-affarijiet materjali milli daww spiritwali. X'taħseb dwar dan?*
4. *Soċjetà demokratika tagħti lok għall-mobbiltà soċjali. Spjega x'tifhem b'mobbiltà soċjali u ddiskuti kif din tista' sseħh.*

15-il marka

Taqsimat D: Ikteb komponiment ta' madwar 200-250 kelma dwar WIEHED minn dawn li ġejjin:

1. *L-Ewwel Artiklu tal-Kostituzzjoni ta' Malta jgħid: "Malta hija repubblika demokratika bbazata fuq ix-xogħol u fuq ir-rispett għad-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-individwu".*
 - a) Spjega xi tfisser **repubblika demokratika**. (4 marki)
 - b) Spjega x'inhuma **drittijiet u libertajiet fundamentali**. Agħti **ŻEWĠ** eżempji. (6 marki)
 - c) Iddiskuti għaliex dawn id-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-individwu huma l-qofol tad-demokrazija. (15-il marka)

25 marka
2. *Fl-edukazzjoni l-infiq mhux ikkunsidrat bħala spiża, iżda aktar bħala investiment fir-rizorsi umani, l-aktar fiż-żgħażaġh. Iddiskuti.*
3. *Il-bniedem huwa kreatura soċjali u mhux maħluq biex jgħix waħdu.*
 - a) X'tip ta' htigijiet għandu l-bniedem li jressquh lejn bniedmin oħra? (5 marki)
 - b) *Aħna ċittadini Maltin, Ewropej, Mediterranji u Dinjija bir-responsabbiltajiet kollha li dan jinvolvi f'dinja li kull ma tmur qed issir iktar globalizzata. Ikteb fit-tul dwar dan.* (20 marka)

25 marka